

ЦЕ ЩАСТЯ — ЗАЛИШИТИСЯ В ЛЮДСЬКІЙ ПАМ'ЯТІ НАЗАВЖДИ

27 листопада виповнилося б 100 років Миколі Миновичу Лялюшко, який всього рік не дожив до свого вікового ювілею. Андрушівська середня школа № 1, в якій він працював понад сорок років і майже 20 років був її директором, стала для нього другою домівкою, а учні - не чужими дітьми. Це якщо сказати короткими рядками біографії. Але коли читаєш спогади про Великого Учителя, як називають Миколу Миновича його колишні колеги, вихованці, переконаєшся: не кожному педагогу щастить за-

лишити після себе щедро засіяну ниву знань, урожай з якої пожинають учні - тепер великі науковці - професори, доктори і кандидати хімічних наук, військовослужбовці високих рангів і звань. На редакційному столі багато листів від них - заслужених і сивочолих, кого навчав мудрості й людяності, від колег, з ким працював Микола Минович. Кожен з авторів хоче сказати своє вдячне слово про цю людину, яка своїм життям, своєю працею заслужила високої честі і дозможного укліну.

ПІДХОДЖУ до будинку Лялюшків на вулиці Чехова в Андрушівці. Ступаю на доріжку - і серце ніби зупиняється, а в голові роїться безліч думок.

Цією доріжкою щодня 55 років ходили Микола Минович і Ядвіга Віталіївна. Це подружжя було благословенне Всевишнім, вони несли людям добро і радість, залишилися втіленням найвищих моральних цінностей. Такою виховали і дочку.

Микола Минович - людина незвичайної долі, яка перемогла смерть, вцілівши у фінській війні. Він пережив знущання і приниження в застінках концтабору. Яку треба було мати силу волі, жагу до життя, щоб зранена душа не зачерствіла, а серце не вкрилося іржею злости.

Ми, колишні учні, дуже хотіли разом з рідними відзначити славний ювілей Учителя. Але втомилася серце і зупинилося. А вдячна пам'ять живе - цього треба заслужити.

Віра БАБИЧ

м. Андрушівка

НАШ КОЛЕГА І ДРУГ уособлював найкращі якості людської моралі - людяність, інтелігентність (як ні в кого), інтелект, фаховість, відданість педагогічній праці. Коли ми з чоловіком приїхали на роботу в цю школу, відчули сердечну доброту, щирість Миколи Миновича і його сім'ї. Ніхто ніколи не чув від нього зневажливого слова. Він був хімік-фанат і це передавав учням. Із шкільної парти він готував своїх учнів до науки, до копіткої праці, без якої не може бути успіху ні в науці, ні в житті. Наша сім'я вважала за щастя мати таких колег, чудових щирих друзів, яким було подружжя Лялюшків.

Ольга РЕПРИЦЕВА

м. Дніпропетровськ

У СВІЙ час викладання хімії в нашій школі перевіряли представники Міністерства освіти України, які були вражені й здивовані викладацькою майстерністю Миколи Миновича - йому пропонували переїхати до Києва і читати лекції в одному з вузів столиці.

З 1962 року М. М. Лялюшко працював директором школи. Як дбайливий господар вирощує сад, так і він виховував, плекав педагогічні кадри, постійно відвідував уроки, робив їх глибокі аналізи. Росла і міцніла когорта вчителів нашої школи, яка на той час була опорною в районі. Ми, старше покоління педагогів, з любов'ю і вдячністю згадуємо Миколу Миновича як дорогу для нас людину.

Надія КОПАНИЦЯ

м. Андрушівка

ПРЕКРАСНА людина, учитель від Бога - такого визнання ще за життя заслужив М. М. Лялюшко. Він був зразковим директором, учителем учителів і прекрасним учителем хімії. На уроках він не лише давав готові теоретичні знання, а й вчив учнів мислити, демонструючи властивості речовин на дослідах. Діти дуже любили його уроки і мали міцні знання. Шкільний кабінет хімії був крашчим в області, Микола Минович охоче ділився досвідом з колегами. Як класний керівник, велику увагу приділяв профорієнтації, запрошував на виховні години батьків, організував екскурсії на виробництво. Це допомагало випускникам обирати професію до душі.

Марія РУДЮК

м. Андрушівка

У МЕНЕ з Миколою Миновичем були товариські стосунки, які збереглися впродовж всього життя. Я дивувався, як він спокійно, виважено, толерантно керував колективом. І господарські питання вирішував у такому ж стилі: доклав багато зусиль для побудови актового і спортивного залів на першому та кабінетів хімії, фізики й іноземних мов на другому поверхах. Користувався визнанням у Міністерстві освіти України.

Коли вийшов на пенсію, то раз на рік збирав у себе «малу педраду». Це була довгождана зустріч вчителів-ветеранів, де ми згадували минуле, жартували, а то ще й співали. Незважаючи на поважний вік - нам було весело і комфортно, затишно і впевнено під керівництвом того ж таки шанованого Миколи Миновича.

Кузьма НИКИПОРЕЦЬ

м. Андрушівка

ЦЯ ЛЮДИНА мала рідкісний дар розуміти кожного, з кожним знаходити спільну мову, якщо була та людина справді чесна і віддана справі. Він не наказував, а радив, не видавав настанови, а пояснював, як краще вчинити. М. М. Лялюшко мав незavidне здоров'я (стільки пережито й прожито), але ніхто з колег і рідних ніколи не чув від нього квиління, нарікання на хвороби. Ми приходили до нього на «малу педраду», щоб не лише відчувати себе єдиним педагогічним колективом, згадати минуле і жити ним - ми набиралися в Миколи Миновича заряду бадьорості, оптимізму.

Раїса КОВТУН

м. Андрушівка

БАГАТОРІЧНА дружба між нашими сім'ями розпочалася в 50-их роках минулого століття, коли я був директором вечірньої школи робітничої молоді, а М. М. Лялюшко - вчителем хімії Андрушівської середньої школи № 1. Коли ж Миколу Миновича призначили директором цієї школи, а мене - заступником директора по виховній роботі, ми доклали максимум зусиль, щоб наш навчальний заклад був кращим в районі.

Наша дружба сприяла успіхам школи у навчальній і виховній роботі. Творчо і кваліфіковано працював педагогічний колектив, про що свідчать глибокі й міцні знання наших вихованців - близько десяти відсотків випускників одержували золоті та срібні медалі.

Коли Микола Минович жив у доньки в Одесі, то часто писав мені листи, чекав на них відповіді, бо хотів знати про все, що відбувається в Андрушівці. І в кожному його листі звучала туга за Андрушівкою, де пройшли найкращі роки, за школою, вчителями-колегами.

Йосип ЛОХАНСЬКИЙ

м. Андрушівка

ЯКУ ГРАНЬ особистості М. М. Лялюшка не візьмеш - світитись яскраво. Він був учителем вищої категорії, відмінником народної освіти, мав багато державних нагород. Але найбільше його визнання - це учні, які пішли професійною стежкою свого учителя.

Його, як директора, не боялися, його любили, шанували і поважали. Коли Микола Минович під час перерви прямував коридором, стишувався дитячий галас, було трепетно на душі у вчителя, що йшов йому назустріч - бо то йшов Директор - спокійний, поважний, стрункий (аж до старості), інтелігентний і шанований.

Немає людини - залишилися спогади і болюча пам'ять. А це - радість від того, що в житті ми були поруч з ним.

Марія КОВАЛЕЦЬ

м. Андрушівка

МИКОЛА Минович - мій учитель. Він залишився в моїй пам'яті інтелігентом, демократом і дуже вихованою людиною, який своїм світоглядом випереджав час.

Він був прикладом в усьому, умів за скромну вчительську зарплату одягатися як справжній джентльмен. При цьому був доступний, уважний, любив свою роботу, своїх учнів, яких прощав, підтримував, а розумниками пишався.

Анатолій КЛИМЧУК

м. Москва

У НАШИХ серцях М. М. Лялюшко залишився суворим, вимогливим і водночас добрим, дбайливим педагогом. Його простота завжди вражала, а тихий переконливий говор дівав більше, ніж строгість багатьох педагогів. Ми будемо завжди пам'ятати про Вас, дорогий Микола Минович.

Анатолій та Людмила БЕРЛАДИНИ

м. Одеса

НАС У СІМ'І було троє. Наша добра мати часто говорила: «Кожен з вас повинен добре вчитися, тоді станете, як Микола Минович, розумною, доброю людиною». Це була неньчина філософія. Ми справді отримали освіту, а допомогла нам у цьому рідна перша школа, де директором був наш сусід М. М. Лялюшко.

Нас навчали прекрасні вчителі, згуртовані мудрим керівником. І за все, чого досягли в житті, ми низько вклоняємося школі і своїм наставникам. А Микола Минович назавжди залишився для нас взірцем.

Леонід СУБОТЕНКО,

генерал-майор, заслужений юрист України

м. Київ

ЗНАННЯ з хімії, які давав нам Микола Минович, вплинули на подальший вибір професії.

Вступні іспити до Київського Держуніверситету я склав без проблем і вже на перших семінарських заняттях з хімії викладачі відмітили високий рівень знань, набутих у школі. В цьому велика заслуга мого вчителя М. М. Лялюшка, якому я завжди був щиро вдячний.

Юрій БОЙКО,

кандидат хімічних наук

м. Київ

У ЗВИЧАЙНОМУ хлопчиську з робітничої сім'ї учитель зумів розбудити бажання до навчання, вселив віру у власні сили. Талановитий педагог не міг відпустити учнів у самостійний життєвий простір без зернятка добра, порядності, працелюбності, наполегливості, людяності.

Микола Минович умів коректно, дипломатично підправити наші життєві помилки навіть тоді, коли ми стали дорослими - за все йому і вдячні.

Юрій КРАВЧУК,

полковник запасу

м. Київ

КОЛИ мій однокласник Євген Богачук вступав до інституту ім. Мікояна, голова приймальної комісії запитав, яку школу закінчував абітурієнт. Після одержаної відповіді запитав більше не було - і там знали, що в Андрушівській СШ № 1 бездоганні знання з хімії дає дітям Микола Минович Лялюшко. Ми з друзями на все життя запам'ятали його уроки, на яких була зразкова дисципліна і повна завантаженість, чітко сформульовані завдання, вимога осмислено запам'ятати матеріал. Яюсь у 9 класі вчитель зауважив, що матеріалу по темі в підручнику недостатньо, потрібен посібник Хотинського. Виявляється, ним користувалися студенти хімічних факультетів університету. Спочатку було важко, зате потім цей метод став надійним при освоєнні інших дисциплін.

Пройшли роки, ми вже стали пенсіонерами. Отож з дружиною мали змогу частіше бувати в Андрушівці. Її батьки були в дружніх стосунках із сім'єю Лялюшків, часто їх навідували. А я йшов туди ще й як вдячний учень до свого вчителя. Ті зустрічі залишилися в серці і пам'яті назавжди.

Петро АНДРІЙЧУК

м. Харків

МИКОЛА Минович не просто викладав хімію. Він був всебічно розвинутою людиною - його уроки хімії пов'язувалися з історією, географією, літературознавством, іншими науками. Яюсь ми проходили тему фосфору та його сполук. Паралельно йшла розповідь про роман Ванди Василевської «Полум'я на болотах», в якому письменниця описала горіння болотних газів, складовою яких є фосфін. При вивченні сполук азоту була розповідь про російсько-японську війну 1904-1905 років, Цусімську битву, яку правдиво описав учасник тих подій О. С. Новиков-Прибой в книзі «Цусіма», і про переваги піроксилінового (бездимного) пороху. На таких же уроках ми дізналися, як вчений Д. І. Менделєєв відтворив формулу бездимного пороху. Як було не любити цей предмет і такого Вчителя?! А гурткова робота? Ми перемагали на предметних олімпіадах, успішно складали вступні іспити з хімії, знали предмет на рівні перших курсів вузів. При тому Микола Минович давав не лише знання предмету, він розширював і збагачував світогляд і світосприйняття учнів, що кожному знадобилося в житті.

Анатолій ПОЛІЩУК,

кандидат хімічних наук

м. Одеса

КОЖЕН урок хімії для нас був відкриттям нового, незвіданого, а наука ця видавалася всемогутньою чарівницею. Згадується не лише прекрасно обладнана хімічна лабораторія, де ми робили численні досліди, а й академічний стиль викладання Миколи Миновича, захоплюючі розповіді-подорожі в світ науки. Все це стало педагогічним каталізатором, завдяки якому багато його учнів обрали професію, пов'язану з хімією (є багато педагогів, кандидатів і докторів наук). Я теж набула спеціальності з біохімії - науки, що вивчає хімічні процеси в живих організмах. Дочка Миколи Миновича Регіна Миколаївна - також вчений хімік.

Ніна СЕДИХ,

кандидат біологічних наук

м. Дніпропетровськ

ДЛЯ МЕНЕ Микола Минович залишився високоморальною особистістю, тонким психологом людської душі, який мав ключик до кожного у пізнанні науки життя.

Лариса ПИЛИПЧУК (ЯРОВЕНКО)

м. Київ

ТАКІ ВЧИТЕЛІ, як М. М. Лялюшко, уміли не тільки давати глибокі знання, а й дією своєї непересічної особистості визначати подальшу долю учня. Я вдячний Миколі Миновичу за те, що він відкрив мені казковий світ хімії, навчив педантичності та наполегливості в досягненні мети. Я впевнено рухався вперед, бо постійно відчував за плечима теплі промені його лагідних, доброзичливих очей. Мої перші успіхи на шкільних олімпіадах були його успіхами, мої подальші професійні надбання хіміка стали і його надбаннями. Низький уклін пам'яті вчителя, його педагогічному таланту.

Віктор ВАРГАЛЮК,

заслужений діяч науки і техніки України, відмінник освіти України, професор, доктор хімічних наук

м. Дніпропетровськ

Ось ми з вами і прочитали багату пошту, яка, на жаль, не встигла дійти до адресата за його життя. Але все сказане - це підсумок великого, плідного життя талановитого педагога і людини, чий світлий, неповторний образ назавжди залишився в серцях рідних, друзів, колег і учнів.

Матеріал підготувала

Лідія НАКОНЕЧНА